

Jaarverslag 2019

Status

Vastgesteld door bestuur op: 8 juni 2020

Goedgekeurd door de Raad van Toezicht op: 9 juni 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord bij het jaarverslag 2019	3
1. Het schoolbestuur	4
Algemene beschrijving van de organisatie	4
Juridische structuur	4
Organisatiestructuur	4
Governance Code	5
Profiel	6
Dialogoog	9
2. Verantwoording beleid	11
2.1 Onderwijs & kwaliteit	11
2.2 Personeel & professionalisering	13
2.3 Huisvesting & facilitair	14
2.4 Financieel beleid	14
2.5 Risico's en risicobeheersing	15
3. Verantwoording financiën	16
3.1 Algemeen	16
3.2 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	19
3.3 Staat van baten en lasten en balans	20
4. Bijlage verslag toezichthouders	28

Voorwoord bij het jaarverslag 2019

Tevreden en dankbaar kijken we terug op het jaar 2019. Het was (zoals altijd) een intensief jaar voor alle betrokkenen bij de Stichting PC SO & VSO te Kampen e.o. Met veel verve is er verder gewerkt aan (de toekomst van) onze Stichting en de scholen.

Per 1 mei 2019 trad Monique Hilbrands in dienst als directeur van de Spanker. Daarmee werd ook een andere fase ingeluid voor deze school. Onder leiding van Monique wordt er verder gewerkt aan vernieuwing van het curriculum waarbij de samenwerking met het Praktijkonderwijs en met het Entree-onderwijs nader onderzocht wordt. Ook de samenwerking met de Zorg (ic Philadelphia) krijgt verder vorm. Met deze ontwikkelingen wordt de verbrede toelating verder ingericht. Bij Prisma is verder gewerkt aan de integratie van Prisma tot één school voor gespecialiseerd onderwijs. Inmiddels is vooral voor nieuwe collega's dit meer een gegeven, dan iets bijzonders. Prisma werkt steeds nauwer samen met de Zorg zoals Philadelphia en krijgt steeds meer betekenis in de samenwerking met het Voortgezet Onderwijs. Ook de banden met het voorschools en de reguliere basisscholen wordt verder aangehaald. Door al deze activiteiten zijn we gezamenlijk steeds beter in staat leerlingen dat te geven aan onderwijs en zorg dat ze nodig hebben.

De professionaliseringsagenda is gevuld. Vrijwel alle collega's volgen opleidingen en cursussen.

Naast vernieuwing en ontwikkeling hebben we in 2019 het integrale kwaliteitszorgsysteem voor de Stichting verder vorm gegeven. Met externe ondersteuning hebben we twee interne audits afgenomen. Naast het interne toezicht vanuit de Raad van Toezicht en ons eigen kwaliteitszorgsysteem kregen we bezoek van de inspectie als externe toezichthouder. De inspectie verdiepte zich in het experiment van de integratie van Prisma en oordeelde dat OC&W meer duidelijkheid moest verschaffen over de experimenteerruimte en vooral het perspectief na afloop van het experiment. Daarnaast was er een herstelopdracht voor de Spanker om de leeropbrengsten beter in kaart te brengen. Het geheel werd verder als voldoende beoordeeld. In het jaarverslag is een link opgenomen naar het integrale inspectierapport

Eind 2019 is de eerste evaluatie integratie SO en SBO ingediend bij OC&W en vervolgens is een verlenging van het experiment aangevraagd.

Met de gemeente wordt nog steeds overlegd over de huisvesting in het gebouw Prisma. De gemeente heeft hierbij hulp ingeroepen van ICS. Discussiepunten zijn: wie draait op voor de kosten bij leegstand van een deel van het gebouw en wie draagt welke onderhoudskosten met name door voortdurend wijziging van gebruikers. De voorgenomen verhuizing van de Spanker naar het gebouw Prisma zal kunnen plaatsvinden nadat de tijdelijke huisvesting van de Emmaschool is beëindigd per mei 2020. De verhuizing van de Spanker zal naar verwachting in 2021 plaatsvinden, we zijn nog in de onderzoekende fase welk gebouw passend is voor het VSO. De mogelijkheid voor huisvesting binnen het VIA College (PRO) is niet uitgesloten.

Binnen het samenwerkingsverband 23.05 wordt zowel voor Prisma als voor de Spanker voortdurend gezocht naar optimale samenwerking met het regulier onderwijs, zowel PO als VO.

Ook in onze regio dient het lerarentekort zich aan. Vooral het vervangen bij ziekte is een grote opgave. Aan gekwalificeerde vaste krachten ontbreekt het (nog) niet. In 2019 hebben we nog steeds open sollicitaties ontvangen van mensen die het interessant vinden om bij ons te werken. Onze flexibele schil is teruggebracht naar 5%.

Het aantal leerlingen in het VSO lijkt zich enigszins te stabiliseren rond de 65 leerlingen. Bij Prisma zien we een gestage groei van SBO-instroom en grote tussentijdse stijging van SO-leerlingen gedurende het kalenderjaar 2019. Dit vraagt om voorfinanciering.

Er wordt hard gewerkt door onze betrokken en gedreven collega's, daarbij weten we ons gedragen door Gods Geest om er te zijn voor de leerlingen waarvoor we dit werk mogen verrichten.

In het verslag wordt verwezen naar enkele (beleids)stukken door middel van de linkjes zijn deze te openen. Tevens zijn de documenten op te vragen bij het bestuur.

Henk van der Wal,
Bestuurder

1. Het schoolbestuur

Algemene beschrijving van de organisatie

Tenaamstelling

De rechtspersoon draagt de naam Stichting voor Protestants Christelijk Speciaal Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs voor Kampen en omstreken. De statuten zijn voor het laatst gewijzigd bij notariële akte d.d. 10 juli 2012. De Stichting is geregistreerd onder nummer 41022035 bij de Kamer van Koophandel te Zwolle.

Contactgegevens

Stichting PC (V)SO Kampen e.o.
Bestuursnummer: 86971
Marinus postlaan 1a, 8264 PB Kampen
Telefoonnummer: 038 3312427

Contactpersoon

H. van der Wal, bestuurder
Telefoonnummer 06-30092240

Email: administratie@sokampen.nl

Website: www.sokampen.nl

Overzicht scholen

Prisma; gespecialiseerd onderwijs

Website school: <https://prismakampen.nl/>

Scholen op de Kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/8594/SBO-en-SO-Prisma-gespecialiseerd-onderwijs-Kampen?scholenNaamCollectionQuery=prisma&presentatie=1&sortering=2>

Spanker; gespecialiseerd voortgezet speciaal onderwijs

Website: <https://spankerkampen.nl/>

Scholen op de Kaart: <https://scholenopdekaart.nl/middelbare-scholen/23705/VSO-de-Spanker?onderwijstype=4&postcode=8265gm&presentatie=1&sortering=2>

Juridische structuur

De Stichting is een rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid die zich blijkens de statuten of reglementen het geven van onderwijs ten doel stelt zonder daarbij het maken van winst te beogen (een bekostigingsvoorwaarde op grond van artikel 55 van de Wet op het Primair Onderwijs / artikel 57 van de Wet op de Expertise Centra).

Organisatiestructuur

Het bestuur vormt het bevoegd gezag van de volgende scholen:

Prisma; gespecialiseerd onderwijs Kampen (02WY en 05PZ)

Marinus Postlaan 1a Kampen

Directeur mw. C.S. Rook – van Urk

VSO de Spanker; gespecialiseerd voortgezet onderwijs (05PZ)

Hoefblad 9 Kampen

leerlingen verder te ondersteunen in hun ontwikkeling richting participatie in de samenleving.

De richting is inclusief onderwijs

Uitgangspunt van onze strategische visie blijft inclusief onderwijs als pedagogische richting en onderlegger voor ons didactisch handelen.

Inclusief onderwijs betekent voor ons dat het onderwijs zo wordt ingericht dat ieder kind kan deelnemen. Het streven hierbij is dat de leerlingen zoveel als mogelijk het regulier onderwijs blijven bezoeken. Uitgangspunt hierbij is dat elk kind recht op onderwijs heeft en in principe leerbaar is. We spreken hier over onderwijs voor leerlingen tot 20 jaar. We organiseren de expertise en ondersteuning per kind vanuit de vraag: hoe kunnen wij als school antwoord geven op de ontwikkelingsbehoefte van deze leerling? Thuis nabij en kind nabij onderwijs is hierbij een belangrijke drijfveer. Samen met scholen voor regulier onderwijs wordt de opvatting gedeeld om leerlingen zoveel als mogelijk op te vangen in gezamenlijke voorzieningen in Kampen. Daarbij is intensieve samenwerking tussen het reguliere en het speciale onderwijs noodzakelijk.

Identiteit

Onze Stichting richt zich in het bijzonder op de groep leerlingen van wie vaststaat dat een orthopedagogische en orthodidactische benadering nodig is om te komen tot een ononderbroken leer- en ontwikkelingsproces op het niveau van iedere leerling. Waarbij we uitgaan van de mogelijkheden van de leerlingen die aan ons worden toevertrouwd. Hierbij weten we ons vanuit onze Christelijke identiteit geïnspireerd en zien we dit werk als een Opdracht.

Leefgemeenschap

Met het oog op de toekomst nemen we de ruimte om breder te denken dan inclusief onderwijs. We streven op school naar een inclusieve leefgemeenschap als voorbereiding op een inclusieve samenleving (Boerwinkel, F. 1978). Naast aandacht voor de cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling willen we aandacht blijven besteden aan culturele en creatieve ontwikkeling. We willen een gemeenschap zijn waarin allen (leerlingen, leerkrachten, overige collega's) mogen leren van hun fouten.

Inrichting van het onderwijs

Elk kind heeft recht op een arrangement, dat past bij dit kind: concreet betekent dit dat voor ieder kind een pakket met heldere doelen wordt samengesteld. Hierbij staat het kind centraal. Door middel van goed kijken naar het kind en aansluiten bij de ontwikkeling blijft het pakket flexibel en dynamisch. De duurzaamheid wordt gewaarborgd door, bij de wens om af te wijken van het arrangement, dit pedagogisch en didactisch te verantwoorden en onderbouwen. "Elk kind duiden we als een heel mens vanuit zijn/ haar talent en potentie". De ontwikkeling van leerlingen is een continue en integratief proces, dat zich niet laat leiden door schoolsystemen en -structuren. Om vroegtijdig afwijkingen in dit proces vast te stellen en daarbij behorende maatregelen te nemen is intensieve samenwerking over de grenzen van eigen schoolsysteem zoals met voorschoolse organisaties en het VO van groot belang. We gaan uit van onderwijs zonder schotten. Niet het onderwijs/onderwijzen staat centraal maar de ontwikkeling/ het leren van leerlingen. Hierbij is sociale inclusie richtinggevend. We werken vanuit de vraag: hoe krijgen we het in een groep voor elkaar dat we elkaar echt accepteren? Uitgangspunten zijn samenwerken, sociale omgang en sociale acceptatie. Het doel van het onderwijs is erop gericht dat leerlingen ondanks hun kwetsbaarheid zich kunnen handhaven in de samenleving van morgen.

Strategisch beleidsplan (2019-2023)

Speerpunten van de scholen zijn:

Prisma:

- vroegsignalering en preventieve maatregelen inzetten met partners zoals regulier onderwijs, voorschools en Centrum Jeugd en Gezin;

- de instroom in het Speciaal (Basis)Onderwijs (Prisma) verminderen door de verantwoordelijkheid bij het regulier onderwijs te laten en de leerlingen niet uit te schrijven bij het regulier onderwijs.

De Spanker:

- het VSO zal zich profileren in een aantal uitstroomprofielen die voorbereiden op het participeren in de samenleving/arbeidstoeleiding. Bij de realisatie van deze profielen is samenwerking met zowel zorg als praktijkonderwijs in Kampen en Dronten van belang;
- de instroom in het VSO beperken;
- nauwe samenwerking realiseren met het VO (Almere College en Ichthus College);
- in Kampen krijgen leerlingen geen ontheffing van de leerplicht op grond van niet leerbaar zijn of vanwege onaangepast gedrag;
- in samenspraak met het VO het creëren van aanvullende voorzieningen bij het VO waardoor deze leerlingen een plek behouden in het VO met ondersteuning vanuit het VSO.

Professionalisering:

- om voor medewerkers een aantrekkelijke werkgever te zijn, bieden we alle medewerkers de gelegenheid om zich verder te ontwikkelen d.m.v. het volgen van masteropleidingen of door het participeren in praktijkgericht onderzoek;
- medewerkers werken voortdurend aan verdere professionalisering. Masterniveau is de basis, specialisme daar bovenop is gewenst. Masters werken aan relevante onderzoeksopdrachten uit onze praktijk, samen met opleidingsinstituten.

ICT:

- alle medewerkers zijn ICT-vaardig om digitale hulpmiddelen goed in te zetten voor onderwijs en onderwijs-administratieve doeleinden. Leerlingen kunnen zich handhaven in een digitale wereld en ontwikkelen een eigen mediawijsheid.

Financiën:

- in samenwerking met Onderwijsbureau Meppel werken aan een gezonde financiële huishouding met voldoende reserves, waarbij financiën zoveel als mogelijk ten goede komen aan het primaire proces;
- het ontwikkelde kwaliteitssystem met eigen interne audits wordt gecontinueerd en verder uitgebouwd. Hierbinnen werken we voortdurend aan verbetering van onze werkprocessen op het niveau van leerling tot en met het niveau van de Raad van toezicht.

Huisvesting:

- we streven in overleg met de Gemeente Kampen voor de Stichting naar adequate huisvesting binnen Prisma. Betaalbaarheid blijft een belangrijk criterium.

Het Strategisch beleidsplan is [hier](#) in te zien.

Dialogo

Belanghebbenden	Soort contact	Vorm van samenwerking
Ouders	Ouderavonden, voortgangsgesprekken, Meet en greebijeekomsten, ondersteuning bij schoolactiviteiten	Bespreking voortgang leerlingen, bespreken gezamenlijke thema's rond opvoeden en opgroeien, bibliotheek, schoolactiviteiten
Leerlingen	Leerlingenraad	Dialogo over beleidszaken die leerlingen aangaan
Medewerkers	Werkoverleg, Voortgangsgesprekken, studiedagen	
Gemeente Kampen	Wethouder, ambtenaren BOK (bestuurlijk overleg onderwijs Kampen)	Huisvesting, (jeugd)zorg, afstemming besturen en gemeente over gezamenlijk beleid
Ichthus en Almere College	Inrichting en afstemming passend onderwijs, aansluiting PO-VO	Uitwisseling info zorgstructuur, doorstroom van leerlingen
SWV 23.05 PO	Bestuurlijkoverleg deelregio Kampen, inzet expertise t.b.v. regulier onderwijs	Uitvoering geven aan gezamenlijk beleid Passend Onderwijs
SWV 23.05 VO	Regio Kampen-Dronten	Werk maken van passend onderwijs in Kampen en Dronten
CJG	Afstemming onderwijs en zorg	Overleg over casussen en incidenten
Bestuurlijk overleg experimenten integratie regulier en speciaal onderwijs	PO-raad, bestuurders die meedoen met experiment OCW-vertegenwoordigers	Afstemmingsoverleg t.b.v. monitoring, beleidsvoorbereiding t.b.v. regelgeving na het experiment
Speciaal Onderwijs	De Ambelt, De Twijn, regionale scholen	Afstemming met collega's in SWV

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband	Soort contact	Vorm van samenwerking
SWV 23.05 PO	Bestuurlijk overleg deelregio Kampen, inzet expertise t.b.v. regulier onderwijs	Uitvoering geven aan gezamenlijk beleid Passend Onderwijs
SWV 23.05 VO	Regio Kampen-Dronten	Werk maken van passend onderwijs in Kampen en Dronten

TIP

Meer informatie over samenwerkingsverbanden? Kijk naar
www.samenwerkingsverbandenopdekaart.nl

Klachtenbehandeling

De Stichting PC (V)SO Kampen e.o. kent een klachtenregeling. Klachten komen in de regel binnen bij de leerkracht, het managementteam of de directeur. Deze worden per klacht afgehandeld en verslaggeving staat in het administratiesysteem. Daarnaast kunnen klachten binnenkomen bij de directie via de externe vertrouwenspersoon en/of de klachtencommissie. Deze klachten worden besproken en ook afgerond door de directie samen met betrokkenen. Verslaggeving staat in het administratiesysteem. Er zijn in 2019 geen klachten binnengekomen.

Verbonden partijen

De Stichting PC (V)SO te Kampen e.o. participeert in de Stichting Prisma. Binnen deze Stichting wordt de exploitatie van het gebouw Prisma geregeld. Andere partner in deze Stichting is Kentalis. Als Stichting zijn we mede verbonden met het Samenwerkingsverband 23.05 voor PO en voor VO. Voor PO is er een deelregio Kampen waarbinnen feitelijk alle operationele zaken worden geregeld. Het bestuur van onze Stichting PC (V)SO Kampen e.o. is lid van het dagelijks bestuur van 23.05 PO. Voor 23.05 VO functioneert er een AB waarin het bestuur is vertegenwoordigd.

2. Verantwoording beleid

2.1 Onderwijs & kwaliteit

Ons kwaliteitsbeleid is [hier](#) in te zien, daarnaast is het [reglement](#) van de kwaliteitscommissie van de Raad van Toezicht ook in te zien.

Onderwijskwaliteit

Zijn alle activiteiten die nodig zijn om de plannen en onderwijsdoelen te realiseren die geënt zijn op het leerproces van leerlingen (microniveau), op de activiteiten op groeps- en school-niveau (meso) en op Stichtingsniveau (macro). Deze activiteiten staan met elkaar in verbinding (alignment) en beïnvloeden elkaar voortdurend.

Alle processen worden bij alle stakeholders cyclus geëvalueerd en op basis van evaluatie-gegevens waarnodig bijgesteld (zie kwaliteitsbeleid).

De directeuren rapporteren over de kwaliteitsonderzoeken en stellen verbeterpunten op samen met de teams. Deze informatie wordt besproken in bila's tussen directeur en bestuurder. De bestuurder rapporteert hierover samen met zijn bevindingen aan de kwaliteitscommissie van de Raad van Toezicht.

Doelen en resultaten

Per school worden doelen geformuleerd en wordt er gerapporteerd over de resultaten.

Prisma; gespecialiseerd onderwijs Kampen heeft in 2019 aan de volgende doelen gewerkt:

1. Effectief werken met de doorgaande leerlijn van rekenen/wiskunde.
Resultaat: Dit is het tweede jaar van invoering. De leerkrachten ontwikkelen de kennis van de leerlijn, verhoging van de resultaten is nog niet waarneembaar
2. Borging van de methodiek LIST (Lezen is Top) en methode Staal (de taal /spellingsmethode).
Resultaat: De borging is geslaagd. Prisma mag zich een echte LIST school noemen.
3. Samen leren door inzet van intervisie en LessonStudy.
Resultaat: Door te werken met vaste intervisiegroepen op vaste momenten heeft een kwaliteitsslag plaatsgevonden. Twee groepen hebben LessonStudy gedaan onder begeleiding van een extern bureau. Dit is het derde jaar dat Prisma LessonStudy doet en de werkwijze wordt steeds meer eigen.
4. Ouderbetrokkenheid verhogen door de invoering van Parro.
Resultaat: Parro is ingevoerd.
5. Gericht doelen stellen per les.
Resultaat: Extra scholing EDIM en inzetten als thema van Lessonstudy heeft effect. Hier zal de komende jaren nog veel aandacht naar uit moeten gaan.

Het document met de opbrengsten van vorig schooljaar kunt u [hier](#) lezen.

De Spanker; voortgezet gespecialiseerd onderwijs Kampen heeft in 2019 aan de volgende doelen gewerkt:

1. Training gedrag: op onze school willen we optimaal kunnen omgaan met verschillen. We ervaren op de Spanker een grote diversiteit in gedrag bij de leerlingen. Als team merken we dat deze diversiteit vraagt om kennis en afspraken op school-, klassen- en individueel niveau. Om hier optimaal mee om te kunnen gaan hebben we in schooljaar 2018-2019 onder begeleiding van drs. Harry Velderman gewerkt aan het vergroten van inzicht en handelingswijzen met betrekking tot gedrag bij leerlingen. Er zijn tijdens deze bijeenkomsten onder andere nieuwe schoolregels opgesteld. Vanuit deze schoolregels zal in schooljaar

- 2019-2020 tijdens de lessen burgerschap elke klas gezamenlijk zijn klassenregels opstellen. Deze zullen worden gedeeld en besproken tijdens de leerlingenraad en vervolgens zichtbaar worden gemaakt binnen de school. In schooljaar 2019-2020 zal tijdens de eerste studiedag in oktober dit thema worden afgerond.
- Resultaat: De begeleiding van Harry Velderman is afgerond. Medewerkers zijn zich er steeds meer van bewust dat de grote diversiteit in onze leerlingpopulatie ook betekent dat wij als team een grote pedagogische diversiteit moeten bezitten. Door de training van Harry is hiervoor een basis gelegd. Door de intervisie/lesbezoeken en een training van Marco Dijkgraaf zullen we hierop een vervolg organiseren. Door de homogene schoolregels die zijn opgesteld ervaren we meer rust tijdens de lessen en in vrije momenten. Er zijn minder incidenten.
2. Ontwikkeling schoolplan 2019-2023: onder begeleiding van Expertis heeft het team gewerkt aan een gezamenlijk gedragen schoolplan 2019-2023. Evaluatie: Het schoolplan is in de praktijk een werkbaar document gebleken. Het geeft een duidelijk overzicht in waar we als school staan, waar we aan werken en waar we naar toe gaan. Inmiddels is het schoolplan geëvalueerd en aangepast aan schooljaar 2020/2021.
  3. Implementatie monitor Zien! Vragenlijst Leer- en leefklimaat: met ingang van schooljaar 2018-2019 zijn scholen verplicht het welbevinden, de pestbeleving en de veiligheidsbeleving te monitoren middels een gevalideerd instrument. Wij hebben gekozen voor Zien! Vragenlijst Leer- en leefklimaat. Deze vragenlijst wordt ingevuld door leerlingen die kunnen lezen uit leerroute 3 en 4. Daarnaast hebben we ervoor gekozen om voor alle leerroutes tevens de veiligheidsthermometer van de Vreedzame school af te nemen. De uitkomsten hiervan worden gebruikt voor het plannen van de doelen voor de lessen Burgerschap. Voor het vak Burgerschap maken wij gebruik van de methodiek Vreedzame school en Deviant Burgerschap. Evaluatie: De deadline voor het afnemen van de vragenlijsten is door de sluiting van de school i.v.m. de pandemie Corona niet gehaald. We zullen met elkaar als team overleggen in hoeverre het bij een opening van de school nog dit schooljaar (2019-2020) haalbaar is deze testen alsnog af te nemen.

Het volledige document m.b.t. de doelstellingen kwaliteitsontwikkelingen en de opbrengsten is [hier](#) te vinden.

Onderwijsresultaten

De onderwijsresultaten van Prisma zijn terug te vinden op de website van Scholen op de kaart; <https://scholenopdekaart.nl/Basisscholen/8594/SBO-en-SO-Prisma-gespecialiseerd-onderwijs-Kampen/categorie/Resultaten>

De onderwijsresultaten van de Spanker worden niet getoond op scholen op de kaart, omdat deze leerlingen veelal niet meer uitstromen naar vervolgonderwijs, wel is te zien welke uitstroomprofielen onze leerlingen hebben;

<https://scholenopdekaart.nl/Middelbare-scholen/23705/VSO-de-Spanker/categorie/Algemeen>

Inspectie

In de periode juni/juli 2019 heeft een vierjaarlijks onderzoek plaatsgevonden volgens het nieuw toezichtkader van de inspectie.

Belangrijkste bevindingen:

- Het bestuur werkt vanuit een kwaliteitscyclus die herkenbaar is in de scholen. De scholen kijken namelijk zelf of ze voldoen aan de eisen die het bestuur aan hen stelt, hierover doen ze regelmatig verslag.
- Het financieel beheer van het bestuur is in orde, het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs. Het bestuur verkrijgt en besteedt de middelen die het daarvoor van de rijksoverheid ontvangt in overeenstemming met de wettelijke eisen.

- Het bestuur moet ervoor zorgen dat de resultaten van het VSO voldoende zijn en dat de school deze vermeldt in de schoolgids, inmiddels is aan deze herstellopdracht gewerkt en zal de inspectie in maart 2020 opnieuw een bezoek brengen aan het VSO.
- De inspectie geeft mee om in het jaarverslag 2019 aan te geven of het voldoet aan de code goed bestuur of als er niet (geheel) wordt voldaan de afwijkingen te vermelden. Daarnaast geven zij aan de intern toezichthouder mee om aandacht te besteden aan de verantwoording van het toezicht op de doelmatigheid van de bestedingen en hoe hij het bestuur ondersteunt en/of adviseert over beleidsvraagstukken en financiële problematiek wanneer dit aan de orde is.

Het volledige verslag is [hier](#) in te zien.

2.2 Personeel & professionalisering

Doelen en resultaten

Wij willen een aantrekkelijke werkgever zijn, die medewerkers in staat stelt om te (blijven) leren. Ontwikkeling van leerlingen, van medewerkers en van de organisatie dient met elkaar in overeenstemming en in evenwicht te zijn. Als kleine organisatie lukt het ons steeds beter om dit personeelsbeleid op alle niveaus vorm te geven.

Uitkeringen na ontslag

Er zijn in 2019 geen gelden uitgekeerd na ontslag.

Aanpak werkdruk

Verantwoording werkdrukmiddelen

Bij het beschikbaar komen van de werkdrukmiddelen is aan alle medewerkers gevraagd om te komen met ideeën voor de inzet van deze middelen. De vraag was aan alle collega's: wat heb je nodig om nog beter te kunnen functioneren? Op grond van de reacties is door de directeuren het gesprek aangegaan met de teams om een zinvolle besteding te vinden. De uitkomsten hiervan zijn voorgelegd aan de MR en GMR. De werkdruggelden die we in 2019 hebben ontvangen (€ 155,- per leerling 18/19 en € 225,- per leerling 19/20) zijn op voorspraak van en in overleg met de GMR besteed aan extra administratiedagen voor de leerkrachten en extra administratieve ondersteuning voor het VSO (totaal ruim 20K). Bij Prisma is er ook voor gekozen om extra formatie in te zetten voor leraarondersteuning in de bovenbouw (ruim 65K). Ons beleid is gericht op het verhogen van werkplezier met weinig aandacht voor het verschijnsel werkdruk an sich. Zie hiervoor het strategisch personeelsbeleid met accent op flexibilisering, projectmatig werken en ruimte voor onderzoek. Tevens is er een nieuw vervangingsbeleid ontwikkeld in afstemming met de GMR.

Strategisch personeelsbeleid

Het integraal personeelsbeleid is [hier](#) te downloaden.

Om de doelen van de organisatie te bereiken, hebben we gekwalificeerd personeel nodig. Kwalitatief en kwantitatief wordt dit gebaseerd op het aantal leerlingen en de zorgwaarde die leerlingen nodig hebben op basis van hun OPP. Beleidsmatig wordt dit afgestemd met de GMR. Het personeelsbeleid wordt voorbereid door interactieve bijeenkomsten en formeel afgehandeld via MR en GMR.

We zijn scholen voor gespecialiseerd onderwijs en stellen kwalitatief hoge eisen aan onze medewerkers. Alle leerkrachten beschikken in principe over een masteropleiding of een vergelijkbare opleiding (momenteel beschikt 90% over een master degree). Na de master vragen we van het personeel om zich te specialiseren in diverse disciplines (lees-taalonderwijs, ICT, rekenonderwijs, mediawijsheid, etc.).

Naast de interne audits en WMK-onderzoeken hebben we een gesprekkencyclus waarin bijdrage aan organisatieontwikkeling door eigen personele inzet centraal staat.

Met directeuren wordt gewerkt aan strategisch personeelsplanning d.m.v. meerjaren-formatieplanning.

2.3 Huisvesting & facilitair

Doelen en resultaten

Kwalitatief goede huisvesting levert een bijdrage aan het welbevinden van mensen en komt de kwaliteit van het onderwijs ten goede.

Het meerjarenhuisvestingsbeleid is erop gericht om het gespecialiseerd onderwijs (SB/SO) te blijven huisvesten in gebouw Prisma. Hierover worden gesprekken gevoerd met de gemeente om bij leegstand het risico niet bij de grootste gebruiker van het gebouw neer te leggen, maar bij de gemeente. In 2020 hopen we hier definitieve afspraken over te maken. De huisvesting van de Spanker aan het Hoefblad zal in 2021 worden vervangen door te gaan samenwerken en inwonen bij het Praktijkonderwijs (VIA) of door te verhuizen naar beschikbare ruimte in gebouw Prisma. Voor beide opties zal aanpassingen van het gebouw nodig zijn. Hiervoor heeft de gemeente in 2021 gelden gereserveerd.

De ICT-infrastructuur is op orde evenals de beschikbare computers en andere devices voor leerlingen. In 2018 en 2019 zijn in alle lokalen touchscreens geïnstalleerd tot volle tevredenheid van de medewerkers. Vanaf 2020 zullen we het leerlingenmeubilair voor Prisma vernieuwen. Momenteel is het meubilair verouderd en zeer divers door de samenvoeging van drie scholen.

2.4 Financieel beleid

Doelen en resultaten

Sinds enige jaren beschikken we over een reserve van ongeveer € 1.000.000,-. Ons financieel handelen is erop gericht op kwalitatief goed onderwijs te geven, waarbij de uitgaven en inkomsten met elkaar in evenwicht zijn.

Treasury / belenen en beleggen en derivaten

De Stichting streeft naar een reserve van € 1.000.000,- Deze reserve is nodig om bij tegenvallende resultaten en mogelijke calamiteiten niet in de problemen te komen.

Deze middelen staan op een spaarrekening bij ABN-AMRO.

De Stichting doet niet aan derivaten. Het treasurystatuut kunt u [hier](#) vinden.

Allocatie middelen

De middelen die we jaarlijks ontvangen op basis van het leerlingenaantal wordt als volgt toegekend:

1. 85% van de middelen gaan naar het personeel
2. 15% is bestemd voor materiële zaken
3. Scholen krijgen als eerste hun budget op basis van leerlingenaantallen. Indien er extra middelen komen vanwege zwaardere zorg categorie 2 en 3 (V)SO, dan wordt dat rechtstreeks toegekend. Scholen maken als eerste hun begroting op basis van indeling groepen, medewerkers in dienst en benodigde formatie om taken uit te voeren. Op Stichtingsniveau zijn benoemd: bestuurder, directeuren, orthopedagogen, ICT-, administratie- en conciërgefunctie. Op Stichtingsniveau worden extra middelen gereserveerd om indien gewenst extra professionalisering voor scholen te realiseren.
4. De reallocatie van middelen gaat in afstemming met de directeuren en de GMR, De inzet van de middelen op schoolniveau gaat in overleg met de MR
5. De kosten van het bestuurlijk apparaat bedragen voor Raad van Toezicht 16K, bestuurder 70K, management assistent 39K.

Onderwijsachterstandenmiddelen

Wordt door ons bestuur niet ontvangen.

Politieke en maatschappelijke ontwikkelingen

Evaluatie en discussie over Passend Onderwijs is nog steeds gaande. Eerste 4-jarig strategische plannen worden herijkt en herschreven. Er komt meer ruimte in onze samenwerkingsverbanden om gezamenlijk inhoudelijk aan de slag te gaan. Aandacht is nodig voor nauwe samenwerking met regulier onderwijs zowel PO als VO om in gezamenlijkheid het dekkend netwerk op individueel niveau aan te scherpen. Zeker nu de einddatum van de overgangsbekostiging voor vereveningsbekostiging in zicht komt worden diverse acties ondernomen om de vereveningsdoelstelling op SWV-niveau te behalen. Statistisch gezien een rare beweging, want een landelijk percentage laat zich moeilijk uitleggen als eenzelfde percentage geldend voor alle regio's en subregio's. We zijn blij met de aandacht van de nieuwe regering voor de afstemming Onderwijs en Zorg. Ook op lokaal terrein lijkt er wat dat betreft beweging te komen in de goede richting. Landelijke aandacht voor het lerarentekort en voor werkdruk ondersteunen wij. Daarnaast hebben we samenwerking met lerarenopleidingen gezocht om specifiek voor het speciaal onderwijs het lerarentekort tegen te gaan en expertise te ontwikkelen en op peil te houden. We werken samen met de Hogeschool Windesheim om de minor Special Needs vorm te geven en om studenten samen met onze masterleerkrachten onderzoek te laten uitvoeren.

Er komt landelijk gezien ruimte om de door ons ingezette integratie SBO en SO voort te zetten. Het Ministerie van OC&W heeft geaccepteerd dat we dit als experiment uitvoeren en heeft hiervoor een experimentenbeschikking afgegeven. Met andere besturen die ook een experimenteerbeschikking hebben gekregen willen we gezamenlijk monitoronderzoek uitvoeren en de door de overheid gevraagde evaluatie volgens een gezamenlijk format vormgeven. Reeds is een verlenging van de experimenteerstatus aangevraagd bij het Ministerie van OC&W.

2.5 Risico's en risicobeheersing

Interne risicobeheersingssysteem

Bij alle processen wordt het vierogen principe toegepast. Daarnaast is er procuratiematrix dat erin voorziet dat directeuren tot € 5.000,- zijn gemandateerd per gebeurtenis en de bestuurder tot € 100.000,- . Grotere uitgaven worden gedaan in afstemming met de Raad van Toezicht. In 2019 is aan bovenstaande voldaan en is er geen aanleiding om hierin wijzigingen aan te brengen.

Belangrijkste risico's

De belangrijkste risico's zitten voor het Speciaal Onderwijs altijd in het aantal leerlingen dat wel of niet wordt doorverwezen door het regulier onderwijs. We willen vanuit het beleid Passend Onderwijs hierin niet een wervende rol vervullen. Onze organisatie heeft uitsluitend kwalitatieve doelen en geen groeidoelstelling. Beheersing op aantal leerlingen ligt bij het Samenwerkingsverband waarop S(B)O- scholen geen invloed hebben. Nu niet en ook niet voor de toekomst!

De gebouwen waarin we het onderwijs verzorgen vragen om zorgvuldig beleid. De Spanker is toe aan vernieuwbouw, welke we willen oplossen door te verhuizen naar het gebouw Prisma of bij het VO in Kampen. Het gebouw Prisma, waar voor de exploitatie een stichting is opgericht, wordt bewoond door meerdere onderwijsorganisaties. We zijn bezig om met de gemeente Kampen te komen tot goede afspraken over gebruik en (onderhouds)kosten van het gehele gebouw vooral als die worden veroorzaakt door leegstand binnen gebouw Prisma. Indien we hier geen overeenstemming over bereiken, levert dit een risico op voor onze Stichting. Het initiatief ligt nu bij de gemeente Kampen die een voorstel maakt met behulp van ABC-advies uit Amsterdam. Wij blijven waakzaam om onze rol en verantwoordelijkheid te nemen en ook niet meer.

3. Verantwoording financiën

3.1 Algemeen

Het boekjaar 2019 sluiten we af met een overschot van €281.074, terwijl er een positief resultaat van € 36.551,- was begroot. De belangrijkste oorzaak betreft de hogere personele bekostiging, die eind 2019 is ontvangen. Deze hogere baat is grotendeels ter dekking van de nieuw afgesloten CAO (salarisverhoging van 4,5%). Daarnaast is een eenmalige uitkering overeengekomen van €875 bruto (naar rato van de werktijdfactor) en een eenmalige uitkering van 33% van het brutosalaris van januari 2020). Omdat deze hogere salariskosten in boekjaar 2020 vallen en de hogere baten (conform regelgeving) in boekjaar 2019 horen, ontstaat hierop een aanzienlijk positief effect in de jaarrekening 2019. Wel wordt er (voor de hoogte van de eenmalige uitkeringen) een bestemmingsreserve gevormd in de jaarrekening 2019.

Daarnaast zijn de baten van het samenwerkingsverband bijna €60.000 hoger dan ingeschat en zijn de baten inzake compensatie transitievergoeding van €79.000 conform regelgeving verwerkt in de jaarrekening 2019.

Inmiddels blijkt dat de overige kosten tgv een ongeval van een leerkracht niet verhalen valt. Daar zowel Achmea als Verus er in eerste instantie wel er vanuit gingen dat onze Stichting de gemaakte kosten ten gevolge van het ongeval voor een belangrijk deel zou kunnen verhalen, loopt er nu een claim tegen Verus en Achmea om op zijn minst de gemaakte juridische kosten terug te halen. Deze procedure loopt nog. In de jaarrekening zijn nog geen baten verantwoord uit hoofde van de ingediende claim bij Achmea en Verus, nog niet duidelijk is wat de uitkomst van deze claim zal zijn.

Voor de korte termijn zijn er voor de Stichting geen financiële problemen voorzien. Voor de langere termijn zal echter zeer kritisch moeten worden omgegaan met het aangaan van financiële verplichtingen zowel in personele als in materiële zin. Wijzigingen in CAO en de Wet Werk en Zekerheid versterken dit.

Gelijktijdig kondigt het lerarentekort zich ook bij ons aan. Was ons beleid tot voor kort werken met een ruime flexibele schil, inmiddels is de situatie volledig gekanteld en hebben we te maken met een sterke mobiliteit en moeten we veel moeite doen om vervanging te regelen. Onze leerkrachten worden persoonlijk benaderd en mooie banen worden in het vooruitzicht gesteld. Op grond hiervan hebben we ons beleid aangepast en werken we nog met een flexibele schil van 5%, ten einde meer collega's een vaste baan te kunnen geven.

Het aantal leerlingen voor het VSO lijkt zich te stabiliseren rond de 65 leerlingen. De komende twee jaren zullen leerlingen met een categorie 2 en 3 de VSO-school verlaten, hetgeen tot dalende inkomsten zal leiden. Bij het SBO zien we een voorzichtige groei van het aantal leerlingen, terwijl het SO gestaag groeit, ook weer in de periode tussen 01-10-2019 en 01-02-2020.

Exploitatieresultaat

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Baten			
Rijksbijdrage OCW	€ 4.223.477	€ 4.010.230	3.769.438
Overige overheidsbijdragen	€ 36.931	€ 12.000	82.528
Overige baten	€ 326.247	€ 106.000	234.256
Totaal baten	€ 4.586.655	€ 4.128.230	4.086.222
Lasten			
Personeelslasten	€ 3.561.214	€ 3.528.505	3.487.075
Afschrijvingen	€ 108.471	€ 115.525	98.194
Huisvestingslasten	€ 218.240	€ 207.500	201.506
Overige lasten	€ 417.741	€ 240.650	319.537
Totaal lasten	€ 4.305.665	€ 4.092.179	4.106.312
Saldo baten en lasten	280.989	36.051	20.091-
Financiële baten en lasten	85	500	287
Netto resultaat	281.074	36.551	19.803-

Financiële kengetallen

<u>Kengetallen</u>	2019	2018
<u>Rentabiliteit</u> <i>Exploitatieresultaat in een percentage van de totale baten.</i> De rentabiliteit geeft aan in hoeverre de inkomsten en uitgaven van een instelling elkaar in evenwicht houden.	6%	0%
<u>Current ratio</u> <i>Verhouding vlottende activa en kortlopend vreemd vermogen.</i> Deze verhouding geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen. Een waarde tussen de 1,5 en 2 is goed. Ligt de waarde boven de 1,5 dan is de organisatie in staat aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen.	3,12	2,77
<u>Solvabiliteit</u> <i>Eigen vermogen in percentage van het totale vermogen</i> Signaleringswaarde 25%.	74,0%	73,3%
<u>Weerstandvermogen</u> <i>(Eigen vermogen minus Materiele vaste activa) / Totale baten</i> Het weerstandsvermogen geeft de vrije vermogensbuffer aan voor het opvangen van calamiteiten. Een percentage tussen de 5 en 20 procent wordt gezien als voldoende buffer.	20,9%	15,5%

De kengetallen die iets zeggen over de financiële positie van de Stichting, zijn: liquiditeit, solvabiliteit en het weerstandsvermogen. De onderneming is liquide bij een ratio van 1,5 of meer en de onderneming is solvabel wanneer het percentage hoger dan of gelijk is aan 25%.

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de Stichting in staat is om op tijd haar schulden te betalen en de solvabiliteit geeft aan in hoeverre de Stichting in staat is om in geval van liquidatie aan haar verplichtingen te voldoen. De liquiditeit is ten opzichte van 2018 licht gestegen, en valt ruim binnen de gestelde norm. De solvabiliteit is een kengetal dat de verhouding aangeeft tussen het vreemd vermogen en het eigen vermogen. De solvabiliteit wordt gebruikt om inzicht te krijgen in de financiële gezondheid van de Stichting op de langere termijn. Ook de solvabiliteit is ten opzichte van 2018 ook iets verbeterd, en valt ruim binnen de gestelde norm.

Het weerstandsvermogen is een relatief nieuw belangrijk kengetal. In het document 'Kengetallen bij het toezicht op de financiële continuïteit van onderwijsinstellingen' geeft de Inspectie van het Ministerie van OCW als richtlijn een percentage van 5% aan als signaleringswaarde. Het weerstandsvermogen van Stichting PC (V)SO bedraagt 20,7% en ligt boven het niveau van 2018. Het weerstandsvermogen wordt berekend door het Eigen Vermogen min de materiële vaste activa te delen door de totale baten.

3.2 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

Toekomstige ontwikkelingen

Formatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestuur / Management (fte)	1,90	2,16	2,16	2,16	2,16	2,00
Personeel primair proces (fte)	26,60	28,92	32,81	31,56	28,54	27,00
Ondersteunend Personeel (fte)	25,21	26,45	24,75	23,13	21,97	21,00
Totaal	53,71	57,53	59,72	56,85	52,67	50,00

* Bovenstaand overzicht is exclusief payrollings/kosten inhuur extern personeel

Leerlingprognose uit begroting 2020-2024

	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024
VSO	62	66	66	64	63	63	64
SBO	80	95	95	90	88	80	80
SO	101	121	114	104	98	91	85
Totaal	243	282	275	258	249	234	229

Het aantal leerlingen zal, wanneer onze ambitie uitkomt, dalen. Er zullen wat ons betreft steeds meer kinderen ingeschreven blijven op het regulier onderwijs. Vanaf 1 januari 2019 wordt er in het samenwerkingsverband gewerkt met drie instroommomenten.

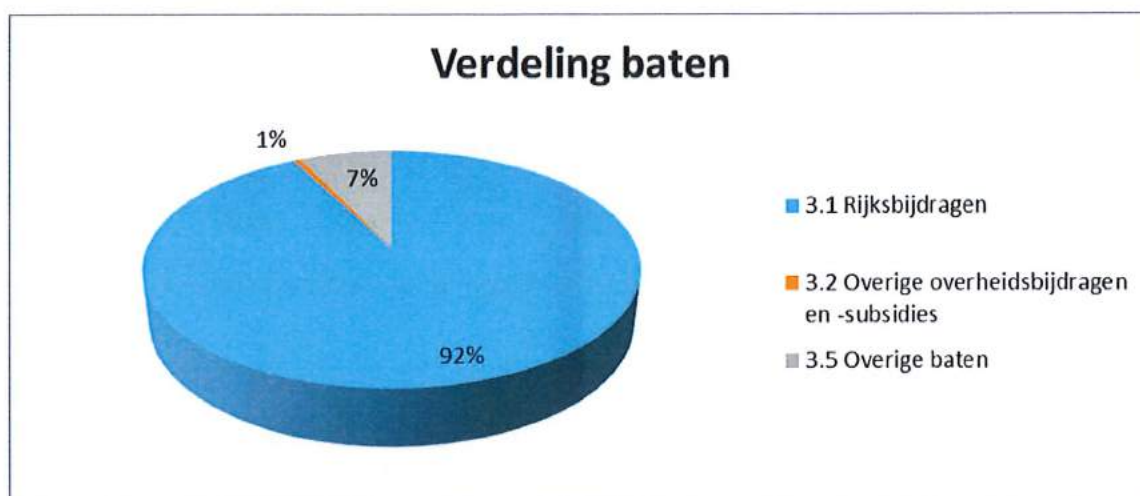
Tot nu toe werd er beleid gevoerd waarbij 10% van het personeel in de flexibele schil zat. Sinds augustus 2017 werken we met een flexibele schil van 5% i.v.m. de krapte die zich voordoet op de arbeidsmarkt. In de afgelopen periode is er beleidsmatig meer ingezet op samenwerking met de Zorg. Hierdoor komen er meerdere leerlingen die voorheen geen onderwijs kregen nu naar onze school. Wat dit betekent voor ontwikkeling in leerlingenaantal en in financiële zin is momenteel nog onduidelijk. We kunnen in elk geval vaststellen dat daarmee voor minder leerlingen ontheffing van onderwijsplicht aan de orde is.

Herbenoemingsverplichtingen

Schoolbesturen zijn conform de regelgeving in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) verplicht om hun vacatures met voorrang aan te bieden aan (ex)werknemers, die zijn aangemerkt als eigen wachtgelders. Eigen wachtgelders zijn (ex)werknemers, die vanuit de afloop van een dienstverband bij Stichting PC (V)SO Kampen e.o. een ontslaguitkering ontvangen. Stichting PC (V)SO Kampen e.o. ontvangt van het Participatiefonds tweejaarlijks een lijst met de eigen wachtgelders. Op dit moment heeft Stichting PC (V)SO Kampen e.o. geen eigenwachtgelders aan wie zij bij voorrang vacatures moet aanbieden.

3.3 Staat van baten en lasten en balans

Baten

Zoals in voorgaand overzicht is te zien is de stichting voor 92% afhankelijk van overheidsgelden (Ministerie en Gemeente). De Rijksbijdrage OC&W zijn voornamelijk afhankelijk van het aantal leerlingen op de teldatum 1 oktober. De vergoeding voor de materiële instandhouding wordt voor het kalenderjaar 2019 vastgesteld op het aantal leerlingen per 01-10-2018. De vergoedingen voor personeel en voor het budget voor personeelsbeleid worden per schooljaar vastgesteld. Voor het schooljaar 2018-2019 geldt de telling van het aantal leerlingen per 01-10-2017 en voor schooljaar 2019-2020 per 01-10-2018. Ten opzichte van de teldatum 01-10-2019 wordt er richting 01-10-2024 een lichte daling in het aantal leerlingen verwacht.

De rijksbijdragen OC&W bestaat uit de personele bekostiging, het budget voor personeel en arbeidsmarktbeleid en de materiële instandhouding.

Bovengenoemde baten zijn €213.000 hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaak betreft de hogere personele bekostiging, die eind 2019 is ontvangen. Dit betrof een normaanpassing over de schooljaren 18/19 en 19/20 en een eenmalige bijzondere bekostiging van €99 per LL. Beide hogere baten zijn grotendeels ter dekking van de nieuw afgesloten CAO (salarisverhoging van 4,5%). Ook de werkdrukmiddelen zijn per 1-8-2019 verhoogd met ongeveer €70 per LL. Daarnaast is een eenmalige uitkering overeengekomen van €875 bruto (naar rato van de werktijdfactor) en een eenmalige uitkering van 33% van het brutosalairis van januari 2020). Omdat deze hogere salariskosten in boekjaar 2020 vallen en de hogere baten (conform regelgeving) in boekjaar 2019 horen, ontstaat er hierop een aanzienlijk positief effect in de jaarrekening.

De niet geormerkte subsidie betreft de prestatiebox. Voor schooljaar 2019/2020 is de beschikking iets verhoogd, waardoor deze baten €1.100 hoger zijn uitgekomen dan begroot. Conform ons meerjarenbeleid is dit geld besteed aan professionalisering en ICT-infrastructuur en -toepassingen.

De baten Passend Onderwijs worden ook onder de bovengenoemde rijksbijdragen geboekt (vanuit de regelgeving), maar worden even apart toegelicht. Voor heel 2019 is er €380.000 begroot. Conform ons meerjarenbeleid is dit geld besteed aan professionalisering en ICT-infrastructuur en -toepassingen.

*Prisma SBO: begroot op jaarbasis €119.500: Dit betreft aanvullende bekostiging SBO (€90.000), groei SBO (€5.500) en 4 time out plekken vanuit SWV Kampen (€24.000).

Deze baten zijn €14.000 lager uitgevallen vanwege een negatieve correctie door Deelverband 2 op de inkomensoverdracht >2%.

*Prisma SO: begroot op jaarbasis €241.000: Dit betreft SO groei 2019 (jan-juli €170.000 en aug-dec €41.000) en €30.000 inzake ondersteuningskosten maatwerk. Deze baten zijn €40.000 hoger uitgevallen dan begroot. De gerealiseerde groei SO van PO23-05 en PO24-03 is iets hoger dan begroot. M.i.v. dit jaar wordt de SO groei voorgefinancierd conform afspraak met het SWV. Deze afspraak is met name gemaakt vanwege de liquiditeit. Deze voorgefinancierde baten worden (conform regelgeving) voor het gedeelte dat betrekking heeft op 2020 op de balans gezet. Daarnaast zijn er baten awbz compensatie ontvangen, die niet waren begroot. Tenslotte is de genoemde €30.000 inzake ondersteuningskosten maatwerk/solidariteitsfonds volledig ontvangen.

*Spanker VSO: begroot op jaarbasis €20.000. Volgens de kijkdoos tool van de Poraad heeft Spanker VSO 2 leerlingen groei gerealiseerd. Deze zijn uitbetaald door VO2101 (Friesland) en VO2305 (IJsselvecht). Verder is er nog ruim €9.000 aan AWBZ gelden 18/19 uitbetaald.

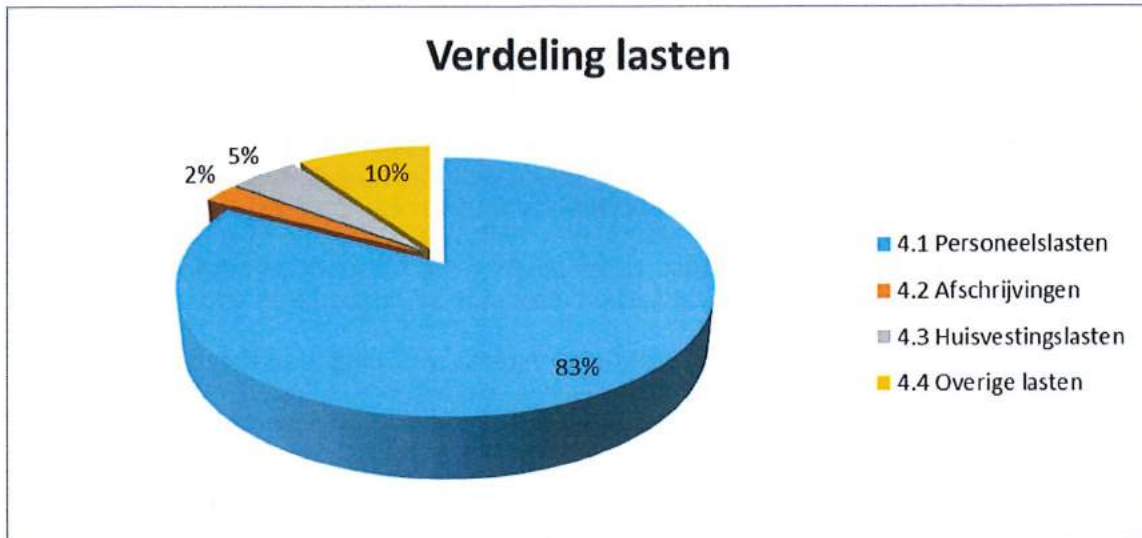
Er is voor zowel Prisma SO als Spanker VSO €6.000 begroot voor Special Heroes, deze baten zijn ontvangen.

De overige overheidsbijdragen betreffen voornamelijk een vergoeding van de gemeente Kampen inzake materiële instandhouding gymlokaal Spanker en baten St. Philadelphia en St. Vitree.

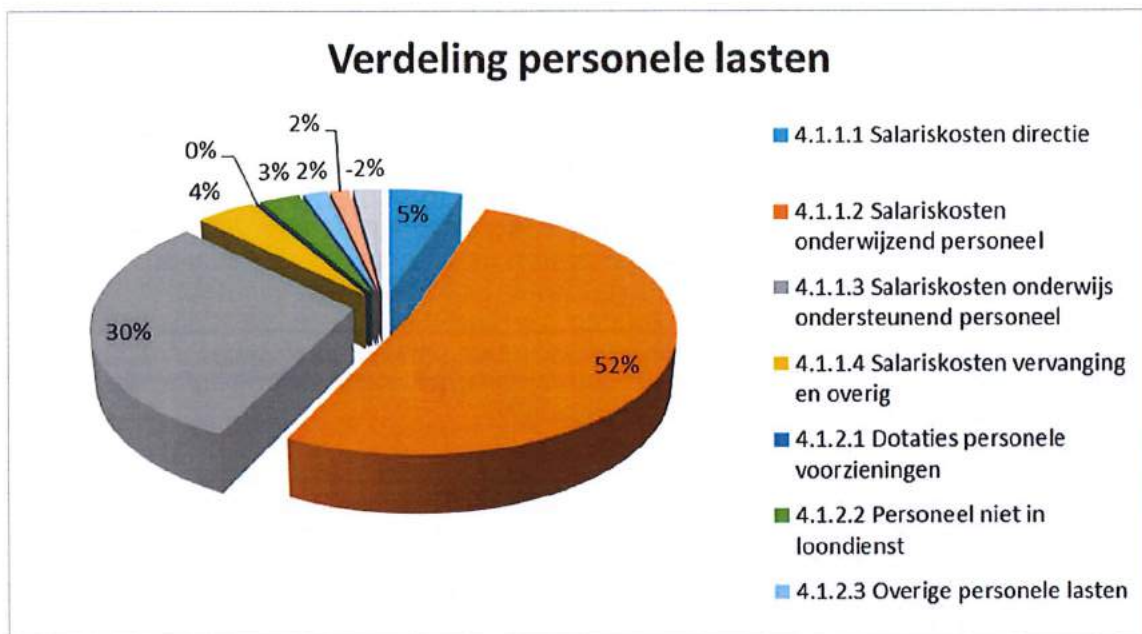
Er is op jaarbasis €106.000 begroot voor detacheringsbaten. Dit betreft detachering van Prisma, Klimop en Ambelt/Twijn op het VSO voor in totaal €28.000. Bovenschools (op ALG) is er €63.000 begroot inzake detachering orthopedagoog (Casper Rieck). Verder is op Prisma SO nog begroot de onderwijsspecialist CD (€10.000), Curriculum (€2.500) en Quintus i.v.m. subsidie talentontwikkeling (€2.500). De realisatie is in 2019 €84.000 hoger uitgevallen. De belangrijkste oorzaak betreft de detachering van de uren "administratie en conciërge" naar Stichting Prisma. In de begroting zijn deze detacheringsbaten lager meegenomen (waren verrekend met de huisvestingslasten) maar in de boekhouding is dit wel uitgesplitst. Overige oorzaken van de hogere detacheringsbaten zijn: de urendeclaratie van Carla Drost bij SWV Kampen en de eindafrekening van Iris inzake leerlingondersteuning.

Verder zijn er enkele incidentele baten. De belangrijkste is de compensatie transitievergoeding. Deze regeling is begin dit jaar aangenomen in de eerste kamer en betreft een compensatie (binnen bepaalde voorwaarden) voor eerder betaalde transitievergoedingen. Dit betreft een baat van €79.000. Tenslotte zijn er schoolreisvergoedingen en ouderbijdragen ontvangen die niet waren begroot. Hier staan ook (niet begrote) uitgaven tegenover.

Lasten

De lasten bestaan voor het grootste gedeelte (83%) uit personele lasten.

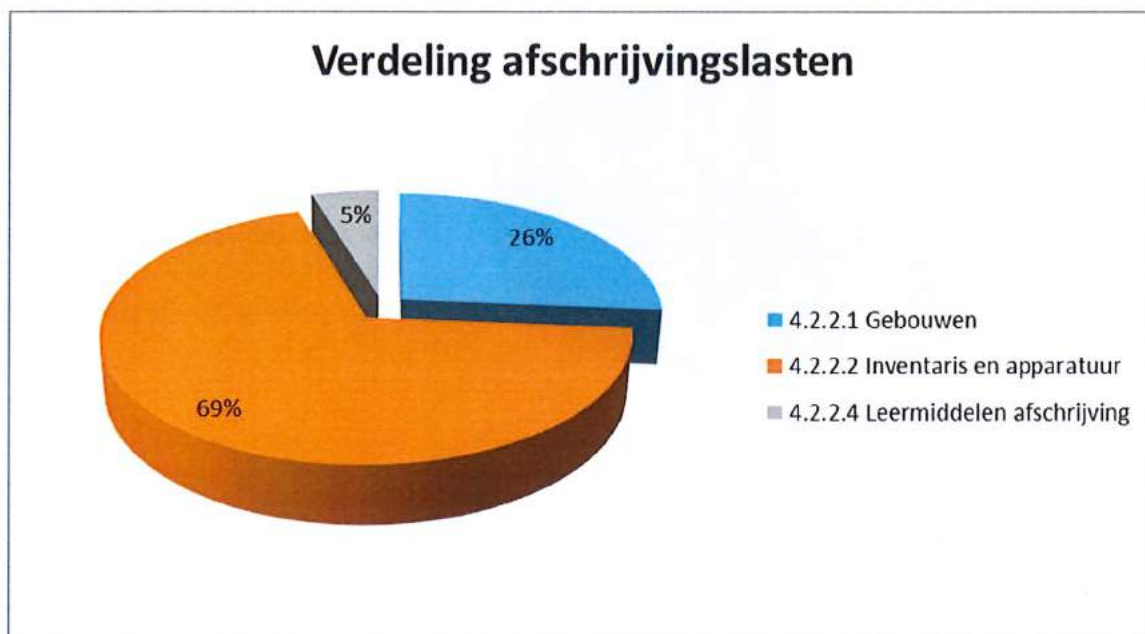
De netto inzet is 3,9 fte hoger dan begroot. De directiefunctie is 0,1 fte lager dan begroot. Dit betreft de inzet de directeur VSO, die pas vanaf 1 mei in dienst is getreden. Verder is de inzet in het Onderwijzend Personeel (OP) 1,0 fte hoger, de inzet van Onderwijs Ondersteunend Personeel (OOP) is 3,0 fte hoger. Deze hogere inzet is inclusief de extra inzet tlv de hogere werkdrukbaten.

Overige inzet: de inzet m.b.t. ouderschapsverlof is wat lager dan begroot, de Bapo inzet ligt op begrotingsniveau. De kosten voor vervanging zijn aanzienlijk lager dan begroot, het ziekteverzuim bedraagt 5,8%. De vervanging wordt gedeeltelijk binnen de formatie opgepakt.

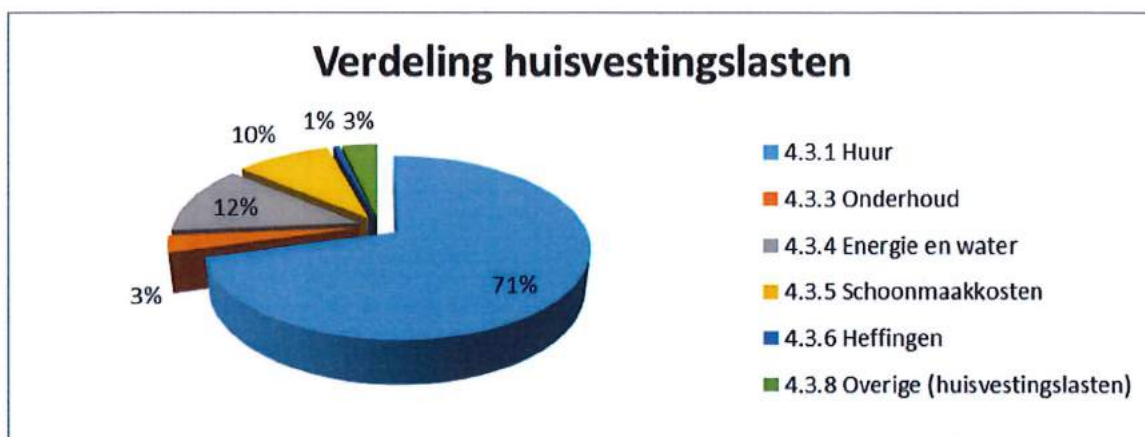
De kosten inhuur extern personeel bedragen €109.000 en zijn €76.000 hoger dan begroot. Dit betreft met name payrolling via Maandag en kosten Philadelphia.

Bij de overige personele lasten zijn alleen de arbokosten behoorlijk hoger dan begroot. Verder zijn er nauwelijks opvallende zaken te benoemen.

De kosten voor scholing en opleiding liggen nagenoeg op begrotingsniveau. Dit betreft diverse (na)scholingstrajecten. Het jaarbudget voor nascholing/opleiding bedraagt €55.500.

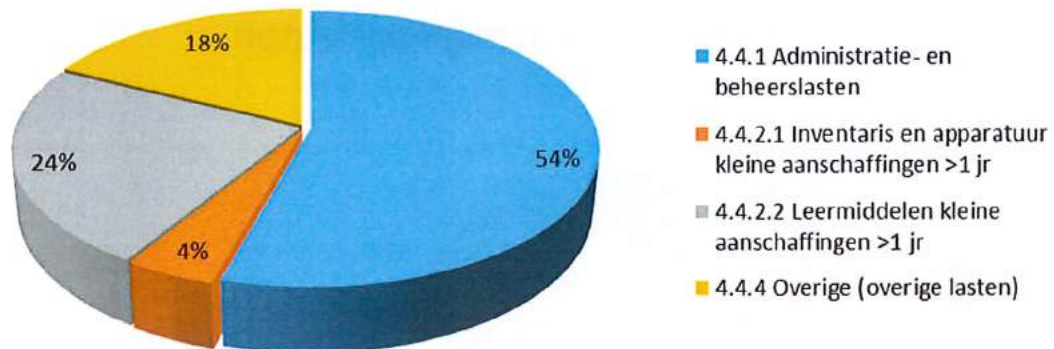

De afschrijvingslasten liggen €7.000 onder de begroting. In de begroting 2019 is er wederom een aparte investeringsbegroting opgesteld. Deze begroting is gemaakt door de schooldirecteuren/bestuurder/OBM en wordt opgesteld op basis van historie/vervangingsplan en eventuele nieuwe investeringen. Op deze wijze worden de volledige afschrijvingskosten per school meebegroot. Op jaarbasis is er €114.000 aan investeringen begroot en er is daadwerkelijk €65.000 gerealiseerd. Dit betreft de aanschaf van server, touchscreens, telefoons, landingsmatten en notebooks.

De huisvestingslasten zijn per saldo €11.000 hoger dan begroot en bestaan voor 71% uit huurkosten, dit zijn de huisvestingslasten die worden betaald aan stichting Prisma. Deze post was veiligheidshalve ruim meebegroot. Nog bijna één vijfde van de huisvestingslasten heeft betrekking op de energiekosten, dit zijn de maandelijkse energiekosten van Essent. Het overige gedeelte betreft divers onderhoud, schoonmaakkosten, heffingen en overige huisvestingslasten.

Verdeling overige lasten

De overige lasten zijn per saldo €177.000 hoger dan begroot. Dit wordt onder andere veroorzaakt door hogere kosten voor reproductiekosten (hoge afrekeningen) en ICT onderhoudscontracten. Dit zijn kosten van o.a. Ricoh, Appel en Peer ICT onderhoud, Hexagon en KPN. Ook de juridische kosten zijn fors hoger.

De kosten van leermiddelen zijn ook €26.000 hoger dan begroot.

Daarnaast zijn er hogere kosten gemaakt voor Expertis (integrale schoolontwikkeling), ambulante begeleiding via Vitree. Ook de gemaakte private kosten (kosten t.l.v. de ouderbijdrage en schoolreis) waren niet begroot, dit geldt ook voor de bijbehorende private baten.

Meerjarenbalans

Balansprognose	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Activa						
Immateriele vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
materiele vaste activa	€ 420.767	€ 411.521	€ 380.281	€ 289.428	€ 218.177	€ 208.858
financiële vaste activa	€ 13.700	€ 13.700	€ 13.700	€ 13.700	€ 13.700	€ 13.700
Totaal vaste activa	€ 434.467	€ 425.221	€ 393.981	€ 303.128	€ 231.877	€ 222.558
voorraden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
vorderingen	€ 397.690	€ 385.572	€ 374.367	€ 356.497	€ 343.436	€ 329.661
effecten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
liquide middelen	€ 1.033.650	€ 1.079.529	€ 1.153.220	€ 1.257.205	€ 1.321.109	€ 1.314.363
Totaal vlottende activa	€ 1.431.340	€ 1.465.101	€ 1.527.587	€ 1.613.702	€ 1.664.545	€ 1.644.024
Totaal Activa	€ 1.865.807	€ 1.890.322	€ 1.921.568	€ 1.916.830	€ 1.896.422	€ 1.866.582
Passiva						
algemene reserve	€ 1.232.946	€ 1.379.706	€ 1.403.938	€ 1.419.164	€ 1.418.323	€ 1.401.883
bestemmingsreserve publiek	€ 143.845	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
bestemmingsreserve privaat	€ 3.070	€ 3.070	€ 3.070	€ 3.070	€ 3.070	€ 3.070
overige reserves en fondsen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal eigen vermogen	€ 1.379.861	€ 1.382.776	€ 1.407.008	€ 1.422.234	€ 1.421.393	€ 1.404.953
voorzieningen	€ 27.378	€ 27.378	€ 27.378	€ 27.378	€ 27.378	€ 27.378
langlopende schulden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
kortlopende schulden	€ 458.568	€ 480.168	€ 487.182	€ 467.218	€ 447.651	€ 434.251
Totaal overige passiva	€ 485.946	€ 507.546	€ 514.560	€ 494.596	€ 475.029	€ 461.629
Totaal Passiva	€ 1.865.807	€ 1.890.322	€ 1.921.568	€ 1.916.830	€ 1.896.422	€ 1.866.582

Meerjarenbegroting

Staat van Baten en Lasten		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten							
Rijksbijdrage	€	4.223.477	4.352.358	4.530.387	4.338.382	4.119.776	3.959.391
Overige overheidsbijdragen	€	36.931	20.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Overige baten	€	326.247	177.500	158.500	163.500	168.500	173.500
Totaal Baten	€	4.586.655	4.549.858	4.700.887	4.513.882	4.300.276	4.144.891
Lasten							
Personeelslasten	€	3.561.214	3.881.997	4.007.715	3.865.603	3.687.666	3.554.812
Afschrijvingen	€	108.471	110.246	111.240	90.853	71.251	64.319
Huisvestingslasten	€	218.240	270.000	270.000	256.000	256.000	256.000
Overige lasten	€	417.741	285.200	288.200	286.700	286.700	286.700
Totaal Lasten	€	4.305.666	4.547.443	4.677.155	4.499.156	4.301.617	4.161.831
Saldo Baten en lasten gewone bedrijfsvoering	€	280.989	2.415	23.732	14.726	- € 1.341	- € 16.940
Saldo Financiële bedrijfsvoering	€	85	500	500	500	500	500
Totaal resultaat	€	281.074	2.915	24.232	15.226	- € 841	- € 16.440

Kasstroomoverzicht

Kasstroom		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kasstroom uit operatie							
Kasstroom uit bedrijfsoperaties							
- Resultaat voor financiële baten en lasten	€		2.415	23.732	14.726	- € 1.341	- € 16.940
- Aanpassingen voor							
-- afschrijvingen	€		110.246	111.240	90.853	71.251	64.319
-- mutaties voorzieningen	€		-	-	-	-	-
-- overige mutaties EV	€		-	-	-	-	-
- Veranderingen in vlottende middelen							
-- vorderingen	€		12.118	11.205	17.870	13.061	13.775
-- kortlopende schulden	€		21.600	7.014	- € 19.964	- € 19.567	- € 13.400
Ontvangen interest	€		500	500	500	500	500
Betaalde interest	€		-	-	-	-	-
Buitengewoon resultaat	€		-	-	-	-	-
Totaal Kasstroom uit operationele activiteiten	€		146.879	153.691	103.985	63.904	48.254
Kasstroom uit investering							
(Des)investeringen immateriële vaste activa	€		-	-	-	-	-
(Des)investeringen materiële vaste activa	- €		101.000	80.000	-	-	- € 55.000
(Des)investeringen financiële vaste activa	€		-	-	-	-	-
Totaal Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- €		101.000	80.000	-	-	- € 55.000
Kasstroom uit financie							
Mutatie langlopende schulden	€		-	-	-	-	-
Totaal Kasstroom uit financieringsactiviteiten	€		-	-	-	-	-
Mutatie liquide midde							
Beginstand liquide middelen	€		1.033.650	1.079.529	1.153.220	1.257.205	1.321.109
Mutaties liquide middelen	€		45.879	73.691	103.985	63.904	- € 6.746
Eindstand liquide middelen	€		1.079.529	1.153.220	1.257.205	1.321.109	1.314.363

Toelichting bij de geprognosticeerde Balans en Staat van baten en lasten

Zoals al eerder aangegeven is door het tussentijds instromen van leerlingen voor het SO en SBO voorgefinancierd in 2018. Deze situatie lijkt zich voort te zetten in 2019. Het lijkt erop dat het aantal leerlingen niet verder daalt. Daarom wordt er in het samenwerkingsverband verkend of er mogelijkheden zijn van populatiebepoortiging en om de aanwezige expertise meer in gezamenlijkheid in te zetten in het speciaal onderwijs en het (basis en voortgezet) regulier onderwijs. Met het DB van het SWV 23.05 PO is in 2018 afgesproken dat de tussentijdse instroom tussen 1 oktober en 1 februari direct wordt vergoed in het betreffende kalenderjaar tot een maximum van € 175.000,- per jaar.

De Stichting verzorgt geen contractactiviteiten voor derden in vorm van cursussen oid. Wel leent de Stichting binnen het samenwerkingsverband en tbv begeleiding van leerlingen een Orthopedagoog en een Onderwijsspecialist uit. Dit gebeurt in de vorm van een detachering. Het betreft dan leerlingen die op het snijvlak regulier/gespecialiseerd onderwijs zitten.

Met de gemeente Kampen wordt overlegd om meer passende huisvesting te verkrijgen voor het VSO: passend bij de ontwikkelde uitstroomprofielen en passend bij het aantal leerlingen. Er zijn geen voorgenomen bouwprojecten en ook zullen komend jaar geen grote bouwkundige aanpassingen plaatsvinden. De verhuizing van de Spanker naar

Prisma zal vanwege meerjarige financiële planning bij de gemeente, beschikbaarheid van ruimtes en de tijd die nodig is om alles voldoende aangepast te hebben aan de noodzakelijke onderwijs eisen, waarschijnlijk niet eerder plaatsvinden dan zomer 2021. Een oriëntatie bij VIA zou voor de Spanker eventueel tot een ander huisvestingsperspectief kunnen leiden in 2021. Een aantal computers en iPads zijn aangeschaft in 2019.

In 2018 en in 2019 is fors geïnvesteerd in de aanschaf van touchscreens hetgeen een enorme kwaliteitsimpuls aan het onderwijs geeft en een verlichting betekent voor de leerkrachten. Onze infrastructuur vwb ICT en overige materiële zaken is op orde. De investeringen in de loop der jaren zullen vooral bestaan uit vervanging van afgeschreven zaken door eigentijdse middelen.

Ter vernieuwing van het onderwijs hebben we voor 2020 een budget beschikbaar gesteld om consequent te werken aan evaluatie en vernieuwing van beleid. Dit gebeurt projectmatig. Indien we in het najaar concluderen dat deze wijze van werken effectief is, dan zullen we dit de komende jaren voortzetten. Dit betekent hiervoor jaarlijks een budget van 75K tot 100K hiervoor vrijmaken t.b.v. personele kosten.

In de meerjarenbegroting zien we een afname in middelen. De oorzaak ligt hem in te verwachten minder instroom van leerlingen. Indien dit aan de orde is, dan heeft dit zijn effect op de balans. Bij terugloop van inkomsten en voorziene tekorten zal de balanspositie verslechteren. Het is onze opdracht met deze gegevens als perspectief om beleidsmatig onze maatregelen te nemen. Hiertoe worden diverse strategische verkenningen gedaan in samenwerking met het reguliere PO en VO in Kampen en in Dronten. De oorzaak en de bestrijding van het probleem is niet alleen afname van het aantal leerlingen en daarbij afname van inkomsten, maar ook de kritische vraag blijft, hoe klein kan een school zijn om nog kwalitatief en financieel gezond te zijn.

Er is in de jaarrekening 2019 een personele bestemmingsreserve gevormd t.b.v. de eenmalige uitkering in februari 2020. Dit effect is ook zichtbaar in de meerjarenbalans. Verder blijft het Eigen Vermogen de komende jaren vrij stabiel en zal de liquiditeit licht toenemen, vanwege een relatief lage investeringsplanning voor de komende jaren.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het coronavirus heeft voor een pandemie gezorgd die ook in Nederland heeft geleid tot een crisis. De crisis heeft over het verslagjaar 2019 geen gevolgen gehad en heeft daarmee geen gevolgen voor de feitelijke situatie op balansdatum. In 2020 hebben overheidsmaatregelen om het virus in te dammen grote gevolgen voor de samenleving. Voor het onderwijs betekent dit dat in maart 2020 alle scholen gesloten zijn. Op 11 mei 2020 is het basisonderwijs gefaseerd weer open gegaan en inmiddels is door de overheid besloten dat vanaf 8 juni 2020 het basisonderwijs weer volledig open gaat. Voor de scholen in het speciaal onderwijs geldt dat deze vanaf 11 mei 2020 weer volledig open zijn. De (gedeeltelijke) sluiting heeft direct gevolgen voor het lesgeven, wat digitaal en op afstand moet plaatsvinden. Op korte termijn is dit in maart 2020 ingericht. Wel vraagt dit veel extra afstemming met de leerlingen, de leerkrachten en de ouders. De gevolgen van het lesgeven op afstand voor de resultaten van het onderwijs op lange termijn zijn op dit moment niet in te schatten. Ook de consequenties voor het personeel rond de verzwaring van de zorgtaak en eventueel uitval door ziekte zijn moeilijk in te schatten. Met de huidige informatie gaan we er vanuit dat de beschikbaarheid van lesmateriaal en digitale ondersteuning voorlopig voldoende beschikbaar is en blijft. Financieel verwachten we geen directe grote gevolgen op de inkomsten en uitgaven van de onderwijsinstelling. Daarmee voorzien we ook geen gevolgen voor de continuïteit van de onderwijsinstelling.

4. Bijlage verslag toezichthouders

Verslag toezichthouders

Goed onderwijs, goed bestuur.

De Raad van Toezicht heeft de volgende wettelijk vastgestelde taken:

het vaststellen en goedkeuren van de begroting, het jaarverslag en het strategisch meerjarenplan van de school;

- toezien op de naleving door de bestuurder van de wettelijke verplichtingen, volgens de code goed bestuur primair onderwijs;
- toezien op de rechtmatige verwerving en de doelmatige rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen van de school;
- aanwijzen van de externe accountant;
- jaarlijks afleggen van verantwoording over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden zoals hierboven beschreven;
- bovendien evalueert de Raad van Toezicht jaarlijks haar eigen werkwijze en functioneren;
- de Raad van Toezicht voorziet in eigen professionalisering.

In overeenstemming met de Code Goed Bestuur heeft de Raad daar in 2019 op de volgende wijze invulling aan gegeven.

Daarbij is in het kader van de wettelijke verplichting van scheiding tussen bestuur en toezicht gekozen voor het model van Good Governance volgens de principes van Carver. De Raad hanteert hiervoor zijn eigen Handboek Governance dat zij in 2014 heeft vastgesteld. Zo voldoen het bestuur en de Raad van Toezicht in alle opzichten aan de Code Goed Bestuur. De bestuurder heeft de algemene eindverantwoordelijkheid voor de instandhouding van de school, voor de kwaliteit van het onderwijs en de bedrijfsvoering. De bestuurder rapporteert hierover aan de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht heeft in 2019 vier keer vergaderd volgens een vooraf vastgesteld rooster. Ook kwam de Raad extra bijeen in het kader van een vacature. Daarnaast was er regulier overleg met de GMR. Tijdens dit overleg informeren Raad van Toezicht en GMR elkaar over hun activiteiten en functioneren. Er wordt kennisgenomen van elkaars speerpunten en de accenten die worden gelegd in het overleg met de bestuurder. Zaken en zorgen m.b.t. Passend Onderwijs en de gevolgen daarvan zijn aan de orde geweest.

De Raad van Toezicht draagt actief zorg voor eigen professionalisering. In 2019 heeft de Raad onder leiding van Verus een studiedag gehouden over recente ontwikkelingen op het terrein van Governance. Een groot deel van de dag was bestemd voor een game, waarbij de deelnemers de opdracht kregen een aantal strategische beslissingen te nemen.

De taken zijn binnen de Raad van Toezicht verdeeld. Er is een remuneratiecommissie, een auditcommissie en een kwaliteitscommissie die tevens gaat over de identiteit. De commissies nemen een actieve positie in. Elke commissie heeft regelmatig contact met

de bestuurder en rapporteert daarover op de vergaderingen van de Raad. Deze rapportages zijn vrijwel altijd voorzien van adviezen.

De auditcommissie houdt scherp toezicht op de doelmatigheid van de bestedingen. Elk kwartaal ontvangt de Raad financiële voortgangsrapportages. Deze worden nauwkeurig bestudeerd en met de bestuurder besproken.

De voorzitter heeft een regelmatig bilateraal contact met de bestuurder. Eind 2019 is er door de remuneratiecommissie een voortgangsgesprek gehouden met de bestuurder. De commissie heeft een scherp oog voor de continuïteit van bestuur en Raad van Toezicht. Te verwachten is dat in de komende jaren er vacatures ontstaan voor bestuurder en voor voorzitter van de Raad. De Raad heeft besloten voor 2020 de opvolging tot een speerpunt van haar activiteiten te maken.

De kwaliteitscommissie laat zich uitgebreid informeren over de voortgang van het onderwijs. Daarbij is het een thema hoe de kwaliteit van het onderwijs op peil blijft en hoe vernieuwingen van het onderwijs doorgevoerd worden.

De Raad van Toezicht voelt zich zeer betrokken op het onderwijs en de gang van zaken binnen de Stichting PC (V)SO en Kampen e.o.. De Raad van Toezicht houdt zich actief op de hoogte van Passend Onderwijs en andere ontwikkelingen op het terrein van speciaal onderwijs in relatie tot organisatie, bestuur en politiek.

De bestuurder informeert de Raad schriftelijk op vastgestelde momenten met een voortgangsrapportage. Tevens worden de Raad van Toezicht-vergaderingen schriftelijk voorbereid aan de hand van een jaaragenda. Tijdens de week voorafgaande aan de formele vergadering bereiden de leden de vergadering gezamenlijk voor tijdens een informele lunchbijeenkomst. Tijdens de vergaderingen wordt door de bestuurder verantwoording afgelegd over het door hem uitgevoerde en nog uit te voeren beleid en worden strategische zaken op open wijze door Raad van Toezicht en bestuurder bediscussieerd. Daarbij heeft de Raad van Toezicht een scherp oog voor de risico's die de Stichting in de huidige tijd loopt.

In 2019 waren er in ieder geval drie risico's die elke vergadering aan de orde kwamen:

- A. Het doorlopend toenemend aantal leerlingen in relatie tot bekostiging en liquiditeit
- B. Het doorlopend toenemend aantal leerlingen en de organisatorische vraagstukken die dit oplevert
- C. De huisvesting en de relatie met het lokaal bestuur hierover

De samenstelling van de Raad van Toezicht is in 2019 veranderd, de heer K.J. Voogd heeft de Raad verlaten op het moment dat zijn termijn verstreken was. Zijn inbreng was van grote waarde voor de Raad niet alleen vanwege zijn financiële deskundigheid. Na een sollicitatieprocedure heeft de Raad in de persoon van Edwin van Hoorn een waardig opvolger gevonden.

Stichting voor Protestants
Christelijk SO en VSO voor
Kampen en omstreken

Financieel jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

Toelichting op onderdelen van het jaarverslag	Pagina
Bestuursverslag	1
Financiële kengetallen	32
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2019	33
Staat van baten en lasten over 2019	35
Kasstroomoverzicht	36
Toelichting behorende tot de jaarrekening:	37
Grondslagen	37
Toelichting op de balans per 31 december 2019	40
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	43
Gebeurtenissen na balansdatum	43
Model G, Overzicht doelsubsidies OCW	44
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2019	45
Overzicht verbonden partijen	48
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	49
Bestemming van het resultaat	51
Gegevens over de rechtspersoon	52
Overige gegevens	
Controleverklaring	54

Financiële kengetallen

Aan de hand van de jaarrekening kunnen een aantal kengetallen en ratio's worden berekend die verder inzicht kunnen geven in de gevolgen van het gevoerde beleid over het boekjaar en waardoor het beeld uit de jaarrekening kan worden verduidelijkt.

<u>Kengetallen</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
<u>Rentabiliteit</u> <i>Exploitatieresultaat in een percentage van de totale baten.</i> De rentabiliteit geeft aan in hoeverre de inkomsten en uitgaven van een instelling elkaar in evenwicht houden.	6%	0%
<u>Current ratio</u> <i>Verhouding vlottende activa en kortlopend vreemd vermogen.</i> Deze verhouding geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen. Een waarde tussen de 1,5 en 2 is goed. Ligt de waarde boven de 1,5 dan is de organisatie in staat aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen.	3,12	2,77
<u>Solvabiliteit 1</u> <i>Eigen vermogen in percentage van het totale vermogen</i>	74,0%	73,3%
<u>Solvabiliteit 2</u> <i>Eigen vermogen plus voorzieningen / totale passiva</i> De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar lange termijnverplichtingen te voldoen. 25% a 50% wordt als goed aangemerkt. Is de waarde hoger dan 25% (solvabiliteit 1) dan is de organisatie in staat om aan haar lange termijn verplichtingen te voldoen. Bij solvabiliteit 2 wordt door het ministerie van OCW een signaleringswaarde gehanteerd van 30%.	75,4%	75,5%
<u>Weerstandsvermogen</u> <i>(Eigen vermogen minus Materiele vaste activa) / Totale baten</i> Het weerstandsvermogen geeft de vrije vermogensbuffer aan voor het opvangen van calamiteiten. Een percentage tussen de 5 en 20 procent wordt gezien als voldoende buffer.	20,9%	15,5%
Aantal leerlingen per teldatum 1-10 (t-1)	243	220
Gemiddeld aantal FTE (exclusief vervanging)	53,72	48,09
<u>Personeelskosten per FTE</u>	66.298	72.505

A.1.1 Balans per 31 december 2019

(na verwerking resultaatbestemming)

1.	Activa	31 december 2019	31 december 2018
1.2	Materiële vaste activa	420.767	464.313
1.3	Financiële vaste activa	13.700	14.900
	Totaal vaste activa	434.467	479.213
1.5	Vorderingen	397.690	307.750
1.7	Liquide middelen	1.033.649	711.204
	Totaal vlottende activa	1.431.340	1.018.954
	Totaal activa	1.865.807	1.498.167

2.	Passiva	31 december 2019	31 december 2018
2.1	Eigen vermogen	1.379.861	1.098.787
2.2	Voorzieningen	27.378	31.700
2.4	Kortlopende schulden	458.568	367.680
	Totaal passiva	<u>1.865.807</u>	<u>1.498.167</u>

A.1.2 Staat van baten en lasten over 2019

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3. Baten			
3.1 Rijksbijdrage OCW	4.223.477	4.010.230	3.769.438
3.2 Overige overheidsbijdragen	36.931	12.000	82.528
3.5 Overige baten	326.247	106.000	234.256
Totaal baten	4.586.655	4.128.230	4.086.222
4. Lasten			
4.1 Personeelslasten	3.561.214	3.528.505	3.487.075
4.2 Afschrijvingen	108.471	115.525	98.194
4.3 Huisvestingslasten	218.240	207.500	201.506
4.4 Overige lasten	417.741	240.650	319.537
Totaal lasten	4.305.665	4.092.179	4.106.312
Saldo baten en lasten	280.989	36.051	20.091-
5 Financiële baten en lasten	85	500	287
Netto resultaat	281.074	36.551	19.803-

A.1.3 Kasstroomoverzicht

	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat voor financiële baten en lasten	280.989	20.091-
<i>Aanpassingen voor:</i>		
- Afschrijvingen	108.471	98.194
- Mutaties voorzieningen	4.322-	5.658
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>		
- Vorderingen	89.940-	54.366-
- Kortlopende schulden	90.888	167.193-
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>386.086</u>	<u>137.798-</u>
Ontvangen interest	<u>85</u>	<u>287</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	386.171	137.510-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investerings materiële vaste activa	64.925-	122.922-
(Des)investerings financiële vaste activa	1.200	1.200
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	<u>63.725-</u>	<u>121.722-</u>
Mutatie liquide middelen	322.446	259.233-
Beginstand liquide middelen	711.204	970.436
Mutatie liquide middelen	<u>322.446</u>	<u>259.233-</u>
Eindstand liquide middelen	<u>1.033.650</u>	<u>711.204</u>

Toelichting behorende tot de jaarrekening:

Grondslagen

De activiteiten van Stichting voor Protestants Christelijk SO en VSO voor Kampen en omstreken bestaan uit het geven van primair onderwijs.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is vastgesteld dat de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn, met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Voor zover niet anders is vermeld worden activa, voorzieningen en schulden opgenomen tegen de nominale waarde.

De genoemde bedragen, voorzover niet anders vermeld, zijn opgenomen in hele euro's.

Het kasstroomoverzicht is opgenomen volgens de indirecte methode. De toelichting vloeit voort uit de toelichting op de afzonderlijke posten in de jaarrekening en is daarom niet apart opgenomen.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief.

Het merendeel van het groot onderhoud loopt via de bijdrage aan Prisma (beheersstichting). Deze kwartaal nota's komen ten laste van het resultaat. De VSO school is nog elders gehuisvest, deze uitgaven worden geactiveerd en afgeschreven. De verwachting is dat de VSO school in 2021 bij Prisma intrekt

De activeringsgrens is: € 3000,-

Het systeem van afschrijvingen is als volgt:

Gebouwen, bestaande uit:

- Gebouwen 5% van de aanschafwaarde
- Onderhoud 10% van de aanschafwaarde

Inventaris en apparatuur, bestaande uit:

- Inventaris 6% van de aanschafwaarde
- ICT 20% van de aanschafwaarde

Overige vaste bedrijfsmiddelen, bestaande uit:

- Onderwijsleerpakket 13% van de aanschafwaarde

Financiële vaste activa

De leningen en vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. De onder de financiële vaste activa opgenomen obligaties worden, voorzover ze worden aangehouden tot het einde van de looptijd, gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde. Obligaties die niet tot het einde van de looptijd worden aangehouden, worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Aandelen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Vorderingen

Bij eerste verwerking worden de vorderingen opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. De vorderingen worden verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Algemene reserve

De Algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen werkelijke baten en lasten.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve privaat is gevormd uit resultaten uit voorgaande jaren vanuit de private geldstromen en middels het private resultaat over het onderhavige boekjaar.

De publieke personele bestemmingsreserve is in de jaarrekening 2019 gevormd ter realisatie van incidentele salarisuitkeringen (conform CAO-akkoord) in februari 2020

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen ter zake van personeel en soortgelijke verplichtingen. Deze worden opgenomen tegen de berekende contante waarde. Een voorziening wordt eerst gevormd als voldaan is aan de vereisten terzake van het vormen van voorzieningen.

De voorziening jubilea is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Schattingswijziging discontovoet:

In verband met de gedaalde marktrente is de discontovoet vanaf 2019 verlaagd naar 1%. Het percentage is gebaseerd op de van overheidswege vastgestelde risicovrije reële discontovoet in maatschappelijke kosten - batenanalyses voor investeringsprojecten. Door de verlaging is de voorziening toegenomen met 15%.

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt gevormd op basis van de ingediende verlofplanning van een personeelslid. Op basis van deze planning wordt het verlofsaldo bepaald. Dit saldo wordt contant gemaakt tegen het geldende discontopercentage. Tot op heden worden er nog maar zeer beperkt verlofplanningen gemaakt op basis van de regeling duurzame inzetbaarheid. De voorziening wordt pas opgenomen als de verplichting betrouwbaar is te schatten.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze is gelijk aan de nominale waarde

Pensioenen

Er is één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Per ultimo boekjaar heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 95,8% (Beleidsdekkingsgraad). De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De stichting heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege toegekende (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en (gemeentelijke) overheidsbijdragen, alsmede de van derden toegekende overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Lasten

De lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Verliezen die hun oorsprong vinden in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

A.1.4 Toelichting op de balans per 31 december 2019

1. Activa

1.2 Materiële vaste activa

	Aanschaf- waarde per 31 december 2018	Afschrijvingen tot en met 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019				Aanschaf- waarde per 31 december 2019	Afschrijvingen tot en met 31 december 2019	Boekwaarde per 31 december 2019
				Investeringen	Desinveste- tingen	Afschrijvingen	Afschrijvingen desinvesteringen			
1.2.1 Gebouwen en terreinen	401.988	279.439-	122.549	-	-	28.539-	-	401.988	307.979-	94.009
1.2.2 Inventaris en apparatuur	599.853	286.102-	313.752	61.679	0-	74.669-	0	661.533	360.771-	300.762
1.2.3 Overige vaste bedrijfs- middelen	81.633	53.620-	28.013	3.246	-	5.263-	-	84.879	58.883-	25.996
Materiële vaste activa	1.083.474	619.161-	464.313	64.925	0-	108.471-	0	1.148.400	727.632-	420.767

Onder inventaris en apparatuur vallen de posten Meubilair, Technisch Inventaris en ICT middelen.

Onder overige vaste bedrijfsmiddelen vallen investeringen in onderwijssteerpakket en overige investeringen.

1.3 Financiële vaste activa

	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019			Boekwaarde per 31 december 2019
		Investerings	DesInves- teringen	Resultaat	
1.3.7 Overige vorderingen	33.393	-	1.200-	-	32.193
voorziening wegens oninbaarheid	18.493-	-	-	-	18.493-
Totaal	14.900	-	1.200-	-	13.700

De boekwaarde op 31-12-2019 betreft een vordering op een personeelslid, hiervan is 1200,- kortlopend. Deze wordt gepresenteerd onder de vorderingen 1.5

1.5 Vorderingen

	31 december 2019	31 december 2018
1.5.1 Debiteuren	16.037	39.927
1.5.2 Vorderingen OCW	231.996	201.738
De vordering OCW heeft betrekking op de overlopende posten vanuit de personele lumpsum, impulsgebieden en personeels- en arbeidsmarktbeleid.		
1.5.6 Overige overheden	190	-
<i>Overige overlopende activa</i>	<i>148.267</i>	<i>50.088</i>
<i>kruisposten</i>	<i>1.200</i>	<i>1.200</i>
<i>Vervangingsfonds</i>	<i>-</i>	<i>14.798</i>
1.5.8 Overlopende activa	149.467	66.086
Totaal Vorderingen	397.690	307.751

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

1.7 Liquide middelen

	31 december 2019	31 december 2018
1.7.2 Banken	1.033.649	711.204
	1.033.649	711.204

2.1 Eigen vermogen

	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019		Boekwaarde per 31 december 2019
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
2.1.1 Algemene reserve	1.096.146	136.800	-	1.232.946
2.1.2 Bestemmingsreserve publiek	-	143.845	-	143.845
2.1.3 Bestemmingsreserve privaat	2.641	429	-	3.070
	1.098.787	281.074	-	1.379.861

De bestemmingsreserve privaat is gevormd uit resultaten uit voorgaande jaren vanuit de private geldstromen.

Toelichting Bestemmingsreserve publiek:

	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019		Boekwaarde per 31 december 2019
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
Personele reserve	-	143.845	-	143.845
	-	143.845	-	143.845

2.2 Voorzieningen

	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019			Boekwaarde per 31 december 2019	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
		Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval			
2.2.1 Personeel	31.700	4.240	8.562-	-	27.378	4.580	22.798
<i>Jubilea</i>	26.700	4.240	3.562-	-	27.378	4.580	22.798
<i>Overig personeel</i>	5.000	-	5.000-	-	-	-	-
	31.700	4.240	8.562-	-	27.378	4.580	22.798

2.4 Kortlopende schulden

	31 december 2019	31 december 2018
2.4.3 Crediteuren	28.438	52.612
2.4.7.1 <i>Loonheffing</i>	142.285	122.512
2.4.7.3 <i>Premies sociale verzekeringen</i>	8.834	19.777
2.4.7 Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	151.119	142.289
2.4.8 Schulden terzake van pensioenen	48.830	36.125
2.4.9 Overige kortlopende schulden	5.205	3.524
2.4.10.5 <i>Overlopende passiva m.b.t. vakantiegeld</i>	115.685	101.640
2.4.10.8 <i>Overlopende passiva algemeen</i>	109.291	31.490
2.4.10 Totaal overlopende passiva	224.976	133.130
Totaal kortlopende schulden	458.568	367.680

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

2.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Er is een contract met Onderwijsbureau Meppel. Dit contract wordt periodiek verlengd.

De Stichting heeft voor kopieerwerk een contract afgesloten bij Ricoh met een looptijd van 60 maanden ingaande op 27-10-2016. De maandhuur is €2.200 met een meerprijs per afdruk

Er loopt een energie contract bij Essent voor een bedrag van € 25.000,- per jaar

De huur van lesruimte bij Stichting Prisma bedraagt €150.000 per jaar.
Dit wordt jaarlijks stilzwijgend verlengd.

Geburtenissen na balansdatum

Het coronavirus heeft voor een pandemie gezorgd die ook in Nederland heeft geleid tot een crisis. De crisis heeft over het verslagjaar 2019 geen gevolgen gehad en heeft daarmee geen gevolgen voor de feitelijke situatie op balansdatum. In 2020 hebben overheidsmaatregelen om het virus in te dammen grote gevolgen voor de samenleving. Voor het onderwijs betekent dit dat in maart 2020 alle scholen gesloten zijn. Op 11 mei 2020 is het basisonderwijs gefaseerd weer open gegaan en inmiddels is door de overheid besloten dat vanaf 8 juni 2020 het basisonderwijs weer volledig open gaat. Voor de scholen in het speciaal onderwijs geldt dat deze vanaf 11 mei 2020 weer volledig open zijn. De (gedeeltelijke) sluiting heeft direct gevolgen voor het lesgeven, wat digitaal en op afstand moet plaatsvinden. Op korte termijn is dit in maart 2020 ingericht. Wel vraagt dit veel extra afstemming met de leerlingen, de leerkrachten en de ouders. De gevolgen van het lesgeven op afstand voor de resultaten van het onderwijs op lange termijn zijn op dit moment niet in te schatten. Ook de consequenties voor het personeel rond de verzorging van de zorgtaak en eventueel uitval door ziekte zijn moeilijk in te schatten. Met de huidige informatie gaan we er vanuit dat de beschikbaarheid van lesmateriaal en digitale ondersteuning voorlopig voldoende beschikbaar is en blijft. Financieel verwachten we geen directe grote gevolgen op de inkomsten en uitgaven van de onderwijsinstelling. Daarmee voorzien we ook geen gevolgen voor de continuïteit van de onderwijsinstelling.

Model G, Overzicht doelsubsidies OCW

De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking:

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Totaalbedrag toewijzing (€)	Ontvangen in 2019
N.v.t.			-	-

Gesamt uitgevoerd en afgerond

Nog niet geheel afgerond

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m 2018	Lasten t/m 2018	Stand begin 2019	Ontvangen in 2019	Lasten in 2019	Te verrekenen 31-12-19
N.v.t.			-	-	-	-	-	-	-
Aflopend			-	-	-	-	-	-	-

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m 2018	Lasten t/m 2018	Stand begin 2019	Ontvangen in 2019	Lasten in 2019	Stand ultimo 2019
N.v.t.			-	-	-	-	-	-	-
Doorlopend			-	-	-	-	-	-	-

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2019

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen OCW

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.1.1.1	3.749.347	3.585.879	3.389.109
3.1.2.2	44.977	43.913	41.092
	3.794.324	3.629.792	3.430.201
3.1.3.3	429.153	380.438	339.236
	4.223.477	4.010.230	3.769.438

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.2.1	14.230	-	13.897
3.2.2	22.701	12.000	68.631
	36.931	12.000	82.528

3.5 Overige baten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.5.1	15.790	-	3.700
3.5.2	190.148	106.000	187.753
3.5.4	2.203	-	-
3.5.5	10.188	-	13.611
3.5.6	107.918	-	29.193
	326.247	106.000	234.256

4.1 Personele lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.1.1.1	2.550.108	2.528.477	2.433.710
4.1.1.2	463.528	459.597	578.692
4.1.1.3	397.833	394.459	319.512
4.1.1	3.411.469	3.382.532	3.331.914
4.1.2.1	760-	5.000	6.540
4.1.2.2	109.558	33.002	229.901
4.1.2.3	65.412	54.994	18.894
4.1.2.4	52.627	55.500	55.191
4.1.2	226.837	148.496	310.526
4.1.3	77.092-	2.524-	155.365-
	3.561.214	3.528.505	3.487.075

		Realisatie 2019	Realisatie 2018	
	Gemiddeld aantal FTE (exclusief vervanging)	54	48	
4.2	Afschrijvingen			
		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.2.2.1	Gebouwen	28.539	28.707	33.585
4.2.2.2	Inventaris en apparatuur	74.669	80.269	58.916
4.2.2.4	Onderwijsleerpakket	5.263	6.549	5.694
		108.471	115.525	98.194
4.3	Huisvestingslasten			
		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.3.1	Huur	154.224	175.500	151.405
4.3.3	Onderhoud	6.627	2.000	4.067
4.3.4	Water en energie	27.096	22.000	24.486
4.3.5	Schoonmaakkosten	20.944	-	15.449
4.3.6	Heffingen	1.564	6.500	2.646
4.3.8	Overige huisvestingslasten	7.786	1.500	3.454
		218.240	207.500	201.506
4.4	Overige lasten			
		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	227.164	133.000	156.315
4.4.2.1	<i>Inventaris en apparatuur</i>	18.568	6.750	7.156
4.4.2.2	<i>Leermiddelen</i>	98.131	71.250	88.579
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	116.700	78.000	95.735
4.4.4	Overig	73.877	29.650	67.487
		417.741	240.650	319.537
<i>Uitsplitsing</i>				
4.4.1.1	Honorarium onderzoek jaarrekening	3.736		3.627
	Accountantslasten	3.736		3.627

Flynth Audit heeft voor de controle van de jaarrekening een mantelcontract afgesloten met Onderwijsbureau Meppel. Als gevolg hiervan factureert Flynth Audit aan Onderwijsbureau Meppel en niet rechtstreeks aan de afzonderlijke schoolbesturen, welke bij Onderwijsbureau Meppel zijn aangesloten. Onderwijsbureau Meppel brengt voor haar totale dienstverlening aan de afzonderlijke schoolbesturen een all-in vergoeding in rekening. Hierin zijn de kosten voor de controle van de jaarrekening opgenomen. Het bedrag dat in de jaarrekening is toegelicht aangaande de controle van de jaarrekening is gebaseerd op een interne calculatie van het totale budget van Flynth Audit, welke gebaseerd is op de omvang van het schoolbestuur ten opzichte van het totaal.

5 Financiële baten en lasten

		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
5.1	Rentebaten	85	500	287
		85	500	287

A.1.7

Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteit
Prisma	Stichting	Kampen	3
Stichting VO2305	Stichting	Gemeente Zwolle	4
Stichting Passend Onderwijs PO 23-05	Stichting	Gemeente Zwolle	4

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

1.c. Toezichtbestedende topfunctionarissen (bedragen in €)

Gegevens 2018	H.R. Schaafsma		W.A. Visser		H. Schutte-de Rijse		K.J. Voogd		H.F.E. van Dijkhorst		E. van Hoorn	
	Voorzitter RvT	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Bezoldiging												
Bezoldiging	2.645	2.400	1.800	992	2.400	1.200						
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	19.950	12.700	12.700	6.288	12.700	5.324						
-/- Overschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	2.645	2.400	1.800	992	2.400	1.200						
Reden waarom de overschuldiging al dan niet is toegestaan												
Toelichting op de voeding/wegens overschuldigde betaling												
Gegevens 2018												
Aanvang en einde functie-ervulling 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12						
Bezoldiging	2.652	2.400	1.800	1.949	1.949	1.949						
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.300	12.200	12.200	12.200	12.200	12.200						

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt (bedragen in €)

Er zijn geen uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband voldaan aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

3. OVERIGE RAPPORTAGEVERPLICHTINGEN OP GROND VAN DE WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bestemming van het resultaat

Het voorstel voor de resultaatbestemming is als volgt:

- € 136.800 wordt toegevoegd aan de algemene reserve
- € 143.845 wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve personeel
- € 429 wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve privaat

Ondertekening door bestuurders en toezichhouders

Bestuur:

- H. van der Wal

Toezichhouder:

- H.R. Schaafsma

- W.A. Visser

- H.F.E. van Dijkhorst

- E. van Hoorn

- M. Schutte- de Rijke

Gegevens over de rechtspersoon

Algemene gegevens

Bestuursnummer	86971
Naam instelling	Stichting voor Protestants Christelijk SO en VSO voor Kampen en omstreken
KvK-nummer	41022035
Statutaire zetel	Kampen
Adres	Marinus Postlaan 1A
Postadres	
Postcode	8264 PB
Plaats	Kampen
Telefoon	038-3312427
E-mailadres	administratie@sokampen.nl
Website	www.sokampen.nl
Contactpersoon	H. van der Wal
Telefoon	038-3312427
E-mailadres	h.vanderwal@sokampen.nl

BRIN-nummers	02WY	SBO Prisma
	05PZ-01	De Spanker
	05PZ-00	SO Prisma

Overige gegevens

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht van Stichting voor Protestants Christelijk Speciaal Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs voor Kampen en Omstreken

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting voor Protestants Christelijk Speciaal Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs voor Kampen en Omstreken te Kampen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor Protestants Christelijk Speciaal Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs voor Kampen en Omstreken op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Protestants Christelijk Speciaal Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs voor Kampen en Omstreken, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 29 mei 2020
Flynth Audit B.V.

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

drs. E.J. Schollaardt RA

